

กลยุทธ์การอ่านของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่มีความสามารถต่างกัน

เดวิช เสวตไอยาราม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down และแบบ Bottom-up ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่มีความสามารถต่างกัน ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ความร่วมมือจำนวน 120 คนออกเป็น 3 กลุ่ม (ระดับสูง ระดับกลางตอนปลายและระดับกลาง) กลุ่มละ 40 คน ตามผลการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ข้อมูลมาจากแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาที่สอบถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down จำนวน 14 ข้อ และกลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up จำนวน 14 ข้อ การเลือกตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ “ทำบ่อยมาก ทำบ้างบางครั้ง ไม่ค่อยทำ” จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมประมวลผลทางสถิติ Decision Tree (SPSS version 18) พบว่า ผู้เรียนทุกกลุ่มใช้กลยุทธ์ทั้งแบบ Top-down และแบบ Bottom-up ผสมผสานกัน แต่ทว่า ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มจะเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down ด้านการตีความเนื้อหาที่อ่าน (เช่น การเชื่อมโยงเนื้อหาของส่วนที่ได้อ่านไปก่อนด้านหน้าเข้ากับเนื้อหาของส่วนที่จะอ่านด้านหลัง หรือการพยายามจับหัวเรื่องของบทความที่อ่าน) นอกจากนี้ ผู้เรียนระดับสูงจะเปิดหาความหมายของคำศัพท์น้อยลง เนื่องจากมองว่าหากตีความภาพรวมได้จะนำไปสู่การเข้าใจบทความทั้งหมด ขณะที่ผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและผู้เรียนระดับกลางมีแนวโน้มจะใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาทุกส่วนของบทความ (เช่น การเปิดพจนานุกรมดูความหมายของคำศัพท์ หรือการหาประธานและภาคแสดงของแต่ละประโยค) เนื่องจากมองว่าหากอ่านคำศัพท์แล้วสะดุดหรือไม่เข้าใจประธานและภาคแสดงจะส่งผลต่อการอ่าน

คำสำคัญ: ผู้เรียนชาวไทย กลยุทธ์แบบ Top-down กลยุทธ์แบบ Bottom-up โปรแกรม Decision Tree

Use of Reading Strategies by Thai Learners of Japanese at Different Proficiency Level

Tewich Sawetaiyaram*

National Institute of Development Administration

Abstract

This study investigates the use of top-down and bottom-up reading strategies by Thai learners with different levels of Japanese proficiency. One hundred twenty informants were put into three groups of forty (advanced, upper-intermediate and intermediate) according to their Japanese Language Proficiency Test (JLPT) scores. A three-point Likert scale (seldom use, sometimes use, often use) was developed to include fourteen top-down strategies and fourteen bottom-up strategies before it was delivered to these learners to complete. The data were then analysed by Decision Tree (SPSS version 18). Analysis shows that the learners tried to use both top-down and bottom-up strategies. However, the advanced Japanese learners were found to use a few top-down strategies to interpret reading details (e.g., connecting the information from the front parts to the following parts to comprehend the text, trying to capture the main idea of the text, etc.). They also seldom used a dictionary to find the meaning of vocabulary because they believed that to understand the specific details of the text, they need to comprehend its overall content first. On the other hand, to comprehend the overall text, the upper-intermediate and intermediate learners tended to use more bottom-up strategies (e.g., using a dictionary to find the meaning, finding a subject and a predicate in every sentence, etc.). They held that if they failed to understand the vocabulary meaning and the structure of that sentence (subject and predicate), it will affect their reading comprehension.

Keywords: Thai learners, top-down strategies, bottom-up strategies, Decision Tree

* Corresponding author's email: tewich2000@yahoo.com

1. บทนำ

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นเครื่องมือหนึ่งซึ่งช่วยในการรับและเสริมสร้างความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาผู้อ่านไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน ยิ่งผู้เรียนศึกษาในระดับสูงมากขึ้นเพียงใด ความจำเป็นที่จะต้องอ่านเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่จะมีเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นหนังสือหรือบทความที่เขียนด้วยภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ การอ่านจะไม่ใช่แค่การอ่านเพียงเพื่อตอบเนื้อหาของบทความ แต่จะครอบคลุมไปถึงการอ่านเพื่อสรุป ดีความ ประเมินหรือแสดงความคิดเห็นของตนเองด้วย แต่ทว่าในความเป็นจริง ผู้เรียนทุกคนไม่ได้มีความสามารถเท่ากัน ผู้เรียนจึงพยายามเลือกใช้ทั้งกลยุทธ์แบบ Top-down และกลยุทธ์แบบ Bottom-up ที่เหมาะกับระดับความสามารถของตนเพื่อช่วยทำความเข้าใจเรื่องอ่าน

เมื่อพิจารณาบทความภาษาญี่ปุ่น พบว่ามีการใช้ตัวอักษรคันจิอยู่มาก และมีโครงสร้างทางไวยากรณ์และรูปแบบการแสดงความเห็นแตกต่างจากภาษาไทย ทำให้คาดการณ์ได้ว่าผู้อ่านชาวไทยจะประสบปัญหาการอ่านที่หลากหลายและต้องเลือกใช้กลยุทธ์ต่างๆ ให้เหมาะสม จากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนระดับต่างๆ มีแนวโน้มการเลือกใช้บางกลยุทธ์ที่เหมือนกัน ขณะที่บางกลยุทธ์มีแนวโน้มการเลือกใช้ที่แตกต่างกัน แต่ทว่า ณ ปัจจุบัน ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาประเด็นนี้อย่างละเอียด หากมีงานวิจัยที่ศึกษาการเลือกใช้กลยุทธ์ย่อยการอ่านของผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน จะช่วยทำให้ผู้สอนเข้าใจรูปแบบการอ่านของผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนระดับต่างๆ ต่อไป ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงสำรวจผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่มีระดับความสามารถต่างกัน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษากับการเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านแต่ละชนิด

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 รูปแบบกระบวนการอ่าน

รูปแบบกระบวนการอ่านที่ผู้เรียนใช้มีหลายชนิด งานวิจัยนี้อ้างอิงตามการแบ่งของ Alderson (2000) รวมถึง Koda (1994) ที่กล่าวว่ารูปแบบกระบวนการอ่านสามารถแบ่งเป็นสองแบบ คือ กระบวนการอ่านแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up processing) และกระบวนการอ่านแบบบนลงล่าง (Top-down processing) กระบวนการอ่านแบบล่างขึ้นบน (ต่อจากนี้ จะเรียกกลยุทธ์แบบ Bottom-up) หมายถึง กระบวนการอ่านที่ผู้เรียนจัดการข้อมูลโดยเริ่มจากการรับรู้ แยกแยะ และตระหนักเนื้อหาที่อ่าน ตั้งแต่ระดับคำศัพท์ ประโยค ย่อหน้า และสูงขึ้นเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจตามลำดับจากส่วนย่อยต่างๆ ไปสู่ภาพรวมทั้งหมด ส่วนกระบวนการอ่านแบบบนลงล่าง (ต่อจากนี้ จะเรียกกลยุทธ์แบบ Top-down) หมายถึง กระบวนการอ่านที่ผู้เรียนจัดการข้อมูลโดยทำความเข้าใจในระดับย่อหน้ามากกว่า และใช้ความรู้หรือประสบการณ์ในการตีความหรือคาดเดา รวมถึงพิสูจน์และปรับสมมติฐานต่างๆ ที่ตั้งไว้ระหว่างที่อ่านอย่างเหมาะสม

แต่ทว่าในความเป็นจริง ผู้เรียนไม่ได้เลือกใช้แค่กลยุทธ์การอ่านแบบใดแบบหนึ่ง แต่เลือกใช้ผสมผสานกันเพื่อทำความเข้าใจเรื่องอ่านอย่างเหมาะสม (Stanovich, 1980) อีกทั้งบทความภาษาญี่ปุ่นมีการใช้ตัวอักษรคันจิเป็นจำนวนมากและมีคำช่วยแสดงความหมายที่สำคัญ จึงคาดการณ์ได้ว่าผู้เรียนจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up ผสมผสานไปกับกลยุทธ์แบบ Top-down ด้วย (Komori et al., 2004; Toyoda et al., 2013)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและกลยุทธ์การอ่าน

การศึกษาในงานวิจัยที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนจะเลือกใช้

กลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพมากกว่า (Barnett, 1988; Oxford, 1990) นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงกว่ามีแนวโน้มจะเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down มากกว่ากลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up ด้วย (Barnett, 1988; Block, 1986; Carrell, 1989) จากผลของงานวิจัยเหล่านี้สามารถสรุปได้ว่านักวิจัยเชื่อว่าในบรรดากลยุทธ์การอ่านทั้งหมด มีกลยุทธ์บางอันที่มีประสิทธิภาพและช่วยผู้อ่านให้ประสบความสำเร็จในการอ่านได้

ส่วนงานวิจัยที่ศึกษากลยุทธ์การอ่านภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวต่างชาตินั้นมีอยู่มาก แต่ส่วนใหญ่ศึกษาเฉพาะกลยุทธ์แบบ Top-down (Kikuchi, 1997; Tagawa 2012; Tateoka, 1995; 2001) งานที่ศึกษากลยุทธ์การอ่านในภาพรวมทั้งแบบ Top-down และแบบ Bottom-up นั้น มีเพียง Kudou (1993) และ Minaminosono (1997) ผลสำรวจของงานทั้งสองพบว่า ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นส่งผลต่อการเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่แตกต่างกันออกไป แต่ทว่างานวิจัยที่ผ่านมาได้ข้อสรุปบางประเด็นไม่ตรงกัน เช่น Kudou (1993) พบว่าผู้เรียนระดับสูงใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down มากกว่า แต่ Minaminosono (1997) พบแล้วว่าผู้เรียนที่มีความสามารถสูงจะเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up น้อยกว่า แต่ไม่พบว่าปริมาณการใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down มากกว่าผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำ

สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลลัพธ์ออกมาแตกต่างกัน น่าจะมาจากความคลุมเครือในเกณฑ์กำหนดระดับความสามารถของผู้เรียน ทั้ง Kudou (1993) และ Minaminosono (1997) ระบุแล้วว่าผู้เรียนอยู่ในระดับกลางหรือระดับสูง แต่ไม่ได้ระบุว่าใช้เกณฑ์ใดในการพิจารณา เช่น ใช้จำนวนชั่วโมงเรียนหรือระดับชั้นที่กำลังศึกษาเป็นเกณฑ์ แต่ทว่าผู้เรียนที่มีจำนวน

ชั่วโมงเรียนสูงกว่าไม่ได้เป็นผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงกว่าและผู้เรียนที่ศึกษาในห้องเดียวกันก็ไม่ได้มีความสามารถเท่ากันเสมอไป นอกจากนี้ งานวิจัยที่ผ่านมามีแนวโน้มเลือกศึกษาเฉพาะกลยุทธ์แบบ Top-down แต่ในความเป็นจริง ผู้เรียนไม่ได้ใช้แค่กลยุทธ์เพียงแบบใดแบบหนึ่ง แต่เลือกใช้ผสมกัน (Stanovich, 1980) อีกทั้ง กลยุทธ์ที่อยู่ในกลุ่ม Top-down เหมือนกันไม่ได้ถูกเลือกใช้ในระดับที่มากเท่ากันเสมอไป การสรุปเพียงแค่ว่าผู้เรียนที่มีความสามารถสูงจะเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านแบบใดแบบหนึ่งมากกว่าจึงเป็นเพียงการพูดเฉพาะภาพรวมกว้างๆ แต่ไม่ได้ลงรายละเอียดที่ชัดเจนลงไป

จากประเด็นที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรศึกษาชนิดของกลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up และแบบ Top-down ที่ผู้เรียนแต่ละระดับเลือกใช้ รวมไปถึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษากับการเลือกใช้กลยุทธ์ชนิดต่างๆ ก่อนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการสอนและการวิจัยในอนาคตต่อไป

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษากลยุทธ์ย่อยของกลยุทธ์แบบ Top-down และแบบ Bottom-up ที่ผู้เรียนชาวไทยเลือกใช้
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษากับการเลือกใช้กลยุทธ์ของผู้เรียนชาวไทย

4. วิธีการวิจัย

4.1 ผู้ให้ความร่วมมือ

ผู้วิจัยใช้ผลการสอบวัดระดับทางภาษาญี่ปุ่น (Japanese Language Proficiency Test หรือ JLPT) แบบใหม่เป็นเกณฑ์กำหนดระดับความ

สามารถ ผู้ให้ความร่วมมือมีทั้งสิ้น 120 คน¹ ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ความร่วมมือออกเป็นระดับ N1, N2 และ N3 ระดับละ 40 คน เท่ากัน²

4.2 วิธีการเก็บข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ก่อนสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เรียนระดับ N1, N2 และ N3 ระดับละ 5 คน เพื่อให้เห็นความเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่านที่ใช้จริง ผู้วิจัยนำความเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์รวมถึงกลยุทธ์ที่ปรากฏในงานวิจัยก่อนหน้ามาปรับปรุงจากนั้นจึงแจกแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขให้แก่ผู้ให้ความร่วมมือ ส่วนใหญ่จะตอบหน้าผู้วิจัยโดยใช้เวลาระหว่าง 15-20 นาที มีบางส่วนที่คืนผ่านทางอีเมล หลังจากเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะถามความ

สะดวกเพื่อขอซักถามและขอให้แสดงความเห็นเพิ่มเติมในบางประเด็นที่สงสัย โดยคัดเลือกระดับละ 10 คน รวม 30 คน

4.3 เนื้อหาของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 32 ข้อ เนื้อหาประกอบด้วยกลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up กลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down อย่างละ 14 ข้อ และคำถามอื่นๆ อีก 4 ข้อ ผู้วิจัยเรียงลำดับคำถามโดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับฉลาก นอกจากนี้ ในบรรทัดท้ายสุด จะมีช่องให้แสดงความคิดเห็นปลายเปิดได้อย่างอิสระ ตาราง 1 แสดงเนื้อหาแบบสอบถามของกลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up และกลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down

ตาราง 1 กลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up (BU) และกลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down (TD) ที่สำรวจ

กลยุทธ์	เนื้อหาแบบสอบถาม
BU 1	หากมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ คุณจะเปิดพจนานุกรมดูความหมายก่อน
BU 2	คุณเขียนคำแปลของคำศัพท์ที่ไม่รู้
BU 3	เวลาอ่าน คุณจะวงกลมหรือขีดเส้นที่คำช่วย
BU 4	คุณอ่านบทความโดยให้ความสำคัญกับเครื่องหมายคอมม่า
BU 5	คุณใส่ใจคำกริยาช่วยต่างๆ (เช่น <i>てあげる</i>) กาล (<i>する/した</i>) รูปคำลั้ (<i>ている/ていた</i>)
BU 6	เวลาอ่าน คุณใช้เส้น / ตัดประโยคออกเป็นกลุ่มๆ
BU 7	คุณอ่านโดยแปลทีละประโยค
BU 8	เวลาอ่าน คุณจะหาประธานและภาคแสดงของแต่ละประโยค
BU 9	คุณอ่านโดยใส่ใจกับคำสรรพนามบ่งชี้ เช่น <i>これ (นี้) / それ (นั่น) / あれ (โน้น)</i>
BU 10	คุณจะขีดเส้นใต้หรือทำไฮไลต์ส่วนที่สำคัญ

¹ งานวิจัยนี้ได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 142 ชุด แต่ผู้ให้ความร่วมมือบางคนมีผล JLPT แบบเก่า หรือจบการศึกษาระดับปริญญาเอกจากประเทศญี่ปุ่น เพื่อขจัดปัญหาตัวแปรแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงไม่นำแบบสอบถามเหล่านี้มาวิเคราะห์

² ผู้ให้ความร่วมมือระดับ N1 เป็นชาย 11 คน หญิง 29 คน มีอายุระหว่าง 27 ปี ถึง 50 ปี ผู้ให้ความร่วมมือระดับ N2 เป็นชาย 9 คน หญิง 31 คน มีอายุระหว่าง 26 ปี ถึง 53 ปี ผู้ให้ความร่วมมือระดับ N3 เป็นชาย 8 คน หญิง 32 คน มีอายุระหว่าง 20 ปี ถึง 48 ปี ส่วนใหญ่เป็นล่ามหรือพนักงานบริษัทญี่ปุ่น บางส่วนเป็นนักศึกษาปริญญาโท อาจารย์ระดับมัธยมศึกษา

ตาราง 1 กลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up (BU) และกลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down (TD) ที่สำรวจ (ต่อ)

กลยุทธ์	เนื้อหาแบบสอบถาม
BU 11	เวลาอ่าน คุณจะสังเกตคำสำคัญต่าง ๆ เช่น ใครทำอะไรที่ไหน
BU 12	เมื่อคุณเจอคั่นจึที่อ่านไม่ได้หรือไม่แน่ใจเสียงอ่าน คุณจะเขียนเสียงอ่านข้างๆ คั่นจึตัวนั้น
BU 13	คุณจะอ่านโดยให้ความสำคัญกับคำสันธาน เช่น しかし (แต่) それから (หลังจากนั้น)
BU 14	เวลาอ่าน คุณจะแปลคำทุกคำ
TD 1	คุณใช้ความรู้คั่นจึที่ได้เรียนมา เพื่อเดาความหมายของคำจึน (คั่นจึสองตัวที่อยู่ติดกัน) ที่ไม่รู้จึัก
TD 2	คุณจะเชื่อมโยงเนื้อหาของส่วนที่อ่านไปก่อนด้านหน้า เข้ากับเนื้อหาของส่วนที่อ่านด้านหลัง
TD 3	หากมีภาพหรือแผนภูมิ คุณจะดูก่อนเริ่มอ่านเพื่อคาดการณ์เนื้อหาของเรื่องที่จะอ่าน
TD 4	ก่อนจะเริ่มอ่าน คุณจะอ่านชื่อเรื่องก่อนเพื่อคาดการณ์ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
TD 5	เวลาคุณอ่าน หากมีส่วนที่ไม่เข้าใจ คุณจะอ่านต่อไปก่อน แล้วค่อยเดาความหมายเอาจากบริบทที่หลัง
TD 6	เวลาอ่านบทความ คุณจะคิดตามว่าส่วนถัดไปจะเป็นเนื้อหาแบบใด
TD 7	เวลาอ่านบทความ คุณจะเชื่อมโยงเรื่องอ่านเข้ากับประสบการณ์ของคุณหรือสิ่งที่คุณรู้เกี่ยวกับหัวข้อนั้นๆ
TD 8	หากมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ คุณจะคาดเดาจากบริบท
TD 9	เวลาอ่าน คุณจะพยายามจับหัวข้อของบทความที่อ่าน
TD 10	เวลาอ่าน คุณจะเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างส่วนที่เป็นใจความสำคัญหลักกับส่วนประกอบย่อยๆ
TD 11	คุณอ่านโดยจินตนาการภาพของประโยคั้นๆ เช่น ลักษณะตัวละคร สถานการณ์ที่เกิดเหตุการณ์นั้นๆ
TD 12	คุณอ่านโดยประเมินเนื้อหาของบทความที่อ่านไปหลายๆ ด้วย เช่น ความเห็นของผู้เขียนคืออะไร การกระทำของตัวละครนั้นๆ เหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น
TD 13	ก่อนจะเริ่มอ่าน คุณจะดูศัพท์ในบทความอย่างคร่าวๆ เพื่อคาดการณ์ว่าเป็นเนื้อเรื่องแบบใด
TD 14	เวลาคุณอ่าน คุณจะสรุปเนื้อหาไปหลายๆ

การเลือกตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ได้แก่ “ทำบ่อยมาก ทำบ้างบางครั้ง ไม่ค่อยทำ ไม่ทำเลย” แต่จากแบบสอบถามทั้ง 120 ฉบับ พบว่าไม่มีผู้ใดเลือกตอบ “ไม่ทำเลย” งานวิจัยนี้จึงวิเคราะห์จากมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ “ทำบ่อยมาก ทำบ้างบางครั้ง ไม่ค่อยทำ” แทน

4.4 โปรแกรมทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่ต้นไม่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Tree)

งานวิจัยนี้ใช้โปรแกรม Decision Tree เพื่อทำนายว่ากลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up และแบบ

Top-down อย่างละ 14 ชนิด รวมไปถึงระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น 3 ระดับ (ตัวแปรอิสระ) ส่งผลต่อความถี่ในการเลือกใช้แต่ละกลยุทธ์ (ตัวแปรตาม) อย่างไร

Decision Tree จะช่วยคัดเลือกเฉพาะตัวแปรอิสระที่มีความสามารถในการทำนายเท่านั้น ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสามารถในการทำนายจะไม่ปรากฏผลลัพธ์ออกมา โปรแกรมจะค้นหาผลที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรอิสระโดยอัตโนมัติด้วยการทดสอบไคสแควร์ซ้ำในแต่ละขั้นตอนสำหรับตัวแปรกลุ่มนั้นๆ ผลการวิเคราะห์จะแสดงออกมาเป็นลักษณะคล้ายกับ

ต้นไม้กลับหัว โดยแต่ละส่วนจะเรียกว่า Node ส่วน Node แรกสุดจะเป็นรากของต้นไม้ (Root Node) แต่ละ Node จะแสดงคุณลักษณะ แต่ละกิ่งจะแสดงค่าในการทดสอบและแสดงรายละเอียดปลีกย่อยลงไป (Tamaoka et al., 2010) นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้มีตัวแปรอิสระหลายตัว หากจะหาว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้ส่งผลต่อความถี่ในการเลือกใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่นั้น จำเป็นจะต้องดำเนินการวัดซ้ำหลายสิบครั้ง ปรกติ เมื่องานวิจัยชิ้นหนึ่งดำเนินการวัดกลุ่มเดิมซ้ำหลายครั้ง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดประเภทที่ 1 (Type I Error)³ จะสูงขึ้นตามมาด้วย กรณีเช่นนั้น ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการ Bonferroni correction⁴ แต่ทว่าโปรแกรม Decision Tree จะช่วยปรับระดับนัยสำคัญกรณี multiple mean comparison ให้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงไม่ต้องทำ Bonferroni correction ซ้ำอีก ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงเลือกใช้โปรแกรม Decision Tree ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นอกจากนี้ ตัวแปรตามในงานนี้ คือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ “ทำบ่อยมาก ทำบ้างบางครั้ง ไม่ค่อยทำ” ซึ่งเป็นตัวแปรระดับอันดับ พิชิต (2551) กล่าวว่าไว้ว่าคำถามแต่ละข้อซึ่งเป็นตัวแปรระดับอันดับจะไม่สามารถหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ เนื่องจากไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติ งานวิจัยนี้จึงจะนำเสนอเฉพาะความถี่ ผลที่เป็นร้อยละรวมถึงผลจากการทดสอบไคสแควร์เท่านั้น

5. ผลการวิจัย

ตาราง 2 แสดงความถี่และร้อยละของการใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up (BU) ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน 3 ระดับ

³ ความผิดพลาดประเภทที่ 1 (Type I Error) เป็นความผิดพลาดเนื่องจากการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ H กล่าวคือ แสดงผลว่ามีความแตกต่างโดยที่ความแตกต่างไม่มีอยู่จริง

⁴ ใช้สำหรับปรับระดับนัยสำคัญกรณี multiple mean comparison เพื่อให้ระดับนัยสำคัญของการเปรียบเทียบรวม (whole family of test) ยังคงเท่าเดิม โดยกำหนดให้ระดับนัยสำคัญของการเปรียบเทียบเท่ากับ α / m โดยที่ m คือจำนวนคู่เปรียบเทียบซึ่งยังคงมีผลให้ระดับนัยสำคัญรวมเท่าเดิม คือเท่ากับ α

ตาราง 2 ความถี่และร้อยละของการใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up (BU) แยกตามระดับความสามารถ

กลยุทธ์	N 1 (ระดับสูง)			N 2 (ระดับกลางตอนปลาย)			N 3 (ระดับกลาง)		
	ไม่ค่อยทำ	ทำบ้าง บางครั้ง	ทำบ่อย มาก	ไม่ค่อยทำ	ทำบ้าง บางครั้ง	ทำบ่อย มาก	ไม่ค่อยทำ	ทำบ้าง บางครั้ง	ทำบ่อย มาก
BU 1	14 (35%)	21 (52.5%)	5 (12.5%)	5 (12.5%)	17 (42.5%)	18 (45%)	2 (5%)	13 (32.5%)	25 (62.5%)
BU 2	16 (40%)	16 (40%)	8 (20%)	4 (10%)	13 (32.5%)	23 (57.5%)	2 (5%)	9 (22.5%)	29 (72.5%)
BU 3	30 (75%)	4 (10%)	6 (15%)	25 (62.5%)	7 (17.5%)	8 (20%)	22 (55%)	10 (25%)	8 (20%)
BU 4	9 (22.5%)	22 (55%)	9 (22.5%)	16 (40%)	15 (37.5%)	9 (22.5%)	19 (47.5%)	12 (30%)	9 (22.5%)
BU 5	8 (20%)	13 (32.5%)	19 (47.5%)	9 (22.5%)	17 (42.5%)	14 (35%)	8 (20%)	20 (50%)	12 (30%)
BU 6	24 (60%)	11 (27.5%)	5 (12.5%)	24 (60%)	15 (37.5%)	1 (2.5%)	17 (42.5%)	16 (40%)	7 (17.5%)
BU 7	22 (55%)	9 (22.5%)	9 (22.5%)	8 (20%)	18 (45%)	14 (35%)	6 (15%)	14 (35%)	20 (50%)
BU 8	6 (15%)	20 (50%)	14 (35%)	4 (10%)	17 (42.5%)	19 (47.5%)	5 (12.5%)	15 (37.5%)	20 (50%)
BU 9	18 (45%)	14 (35%)	8 (20%)	7 (17.5%)	24 (60%)	9 (22.5%)	9 (22.5%)	25 (62.5%)	6 (15%)
BU 10	11 (27.5%)	12 (30%)	17 (42.5%)	6 (15%)	12 (30%)	22 (55%)	5 (12.5%)	12 (30%)	23 (57.5%)
BU 11	5 (12.5%)	15 (37.5%)	20 (50%)	3 (7.5%)	17 (42.5%)	20 (50%)	4 (10%)	14 (35%)	22 (55%)
BU 12	24 (60%)	7 (17.5%)	9 (22.5%)	14 (35%)	12 (30%)	14 (35%)	10 (25%)	10 (25%)	20 (50%)
BU 13	10 (25%)	15 (37.5%)	15 (37.5%)	3 (7.5%)	15 (37.5%)	22 (55%)	6 (15%)	22 (55%)	12 (30%)
BU 14	34 (85%)	5 (12.5%)	1 (2.5%)	22 (55%)	12 (30%)	6 (15%)	12 (30%)	14 (35%)	14 (35%)

จากตาราง 2 เมื่อผู้วิจัยลองแบ่งทุกกลยุทธ์ย่อยในการอ่านแบบ Bottom-up ตามแนวโน้มการเลือกใช้กลยุทธ์ของผู้เรียนทั้ง 3 ระดับ ได้ผลดังที่ปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 แนวโน้มการเลือกตอบของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นแต่ละระดับ – กรณีกลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up

กลยุทธ์	N 1 (ระดับสูง)	N 2 (ระดับกลางตอนปลาย)	N 3 (ระดับกลาง)
BU 3 ; BU 6	“ไม่ค่อยทำ”		
BU 4 ; BU 9	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้างบางครั้ง”		
BU 5 ; BU 8 ; BU 10 ; BU 11 ; BU 13	“ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”		
BU 1 ; BU 2 ; BU 7	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้าง บางครั้ง”	“ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”	
BU 12	“ไม่ค่อยทำ”	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”	
BU 14	“ไม่ค่อยทำ”	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้างบางครั้ง”	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้าง บางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”

จากตาราง 3 พบแนวโน้มการเลือกทั้งหมด 3 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1 คือ ผู้เรียนทุกระดับมีแนวโน้มเลือกกลยุทธ์บางอันเหมือนกัน เช่น กลยุทธ์ BU 3 และ BU 6 ส่วนรูปแบบที่ 2 คือ ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มการเลือกแตกต่างไปจากผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลาง เช่น กลยุทธ์ BU 1 และ BU 2 สุดท้าย รูปแบบที่ 3 คือ ผู้เรียนทุกระดับมีแนวโน้มการเลือกกลยุทธ์ค่อนข้างแตกต่างกัน ได้แก่ กลยุทธ์ BU 14

ผลจากตาราง 2 และตาราง 3 ทำให้ทราบว่าผู้เรียนทุกระดับเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up

แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเนื้อหาของกลยุทธ์นั้น เมื่อมองในภาพรวม พบว่า ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up น้อยกว่าผู้เรียนระดับอื่น แต่ผู้เรียนระดับสูงก็ไม่ได้เลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up น้อยทุกอัน ในทางกลับกัน ผู้เรียนระดับกลางก็ไม่ได้เลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up มากหมดทุกชนิดเช่นกัน

ส่วนตาราง 4 แสดงความถี่และร้อยละของการใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down (TD) โดยแสดงแยกตามระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

ตาราง 4 ความถี่และร้อยละของการใช้กลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down (TD) แยกตามระดับความสามารถ

กลยุทธ์	N 1 (ระดับสูง)			N 2 (ระดับกลางตอนปลาย)			N 3 (ระดับกลาง)		
	ไม่ค่อยทำ	ทำบ้าง บางครั้ง	ทำบ่อย มาก	ไม่ค่อยทำ	ทำบ้าง บางครั้ง	ทำบ่อย มาก	ไม่ค่อยทำ	ทำบ้าง บางครั้ง	ทำบ่อย มาก
TD 1	2 (5%)	4 (10%)	34 (85%)	1 (2.5%)	17 (42.5%)	22 (55%)	4 (10%)	20 (50%)	16 (40%)
TD 2	5 (12.5%)	10 (25%)	25 (62.5%)	3 (7.5%)	19 (47.5%)	18 (45%)	8 (20%)	23 (57.5%)	9 (22.5%)
TD 3	9 (22.5%)	12 (30%)	19 (47.5%)	11 (27.5%)	13 (32.5%)	16 (40%)	11 (27.5%)	15 (37.5%)	14 (35%)
TD 4	0	7 (17.5%)	33 (82.5%)	3 (7.5%)	5 (12.5%)	32 (80%)	2 (5%)	8 (20%)	30 (75%)
TD 5	0	7 (17.5%)	33 (82.5%)	3 (7.5%)	13 (32.5%)	24 (60%)	4 (10%)	15 (37.5%)	21 (52.5%)
TD 6	14 (35%)	18 (45%)	8 (20%)	18 (45%)	14 (35%)	8 (20%)	27 (67.5%)	6 (15%)	7 (17.5%)
TD 7	2 (5%)	15 (37.5%)	23 (57.5%)	6 (15%)	23 (57.5%)	11 (27.5%)	15 (37.5%)	18 (45%)	7 (17.5%)
TD 8	0	7 (17.5%)	33 (82.5%)	4 (10%)	21 (52.5%)	15 (37.5%)	3 (7.5%)	22 (55%)	15 (37.5%)
TD 9	5 (12.5%)	14 (35%)	21 (52.5%)	4 (10%)	25 (62.5%)	11 (27.5%)	7 (17.5%)	19 (47.5%)	14 (35%)
TD 10	17 (42.5%)	16 (40%)	7 (17.5%)	19 (47.5%)	19 (47.5%)	2 (5%)	22 (55%)	15 (37.5%)	3 (7.5%)
TD 11	4 (10%)	9 (22.5%)	27 (67.5%)	5 (12.5%)	21 (52.5%)	14 (35%)	11 (27.5%)	22 (55%)	7 (17.5%)
TD 12	8 (20%)	17 (42.5%)	15 (37.5%)	15 (37.5%)	19 (47.5%)	6 (15%)	23 (57.5%)	13 (32.5%)	4 (10%)
TD 13	20 (50%)	13 (32.5%)	7 (17.5%)	18 (45%)	18 (45%)	4 (10%)	19 (47.5%)	16 (40%)	5 (12.5%)
TD 14	11 (27.5%)	15 (37.5%)	14 (35%)	6 (15%)	28 (70%)	6 (15%)	13 (32.5%)	23 (57.5%)	4 (10%)

จากตาราง 4 เมื่อผู้วิจัยแบ่งทุกกลยุทธ์ย่อยในการอ่านแบบ Top-down โดยพิจารณาจากแนวโน้มการเลือกใช้ของผู้เรียนทั้ง 3 ระดับ ได้ผลดังที่ปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 แนวโน้มการเลือกตอบของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นแต่ละระดับ – กรณีกลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down

กลยุทธ์	N 1 (ระดับสูง)	N 2 (ระดับกลางตอนปลาย)	N 3 (ระดับกลาง)
TD 3	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”		
TD 4	“ทำบ่อยมาก”		
TD 9	“ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”		
TD 10 ; TD 13	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้างบางครั้ง”		
TD 1 ; TD 5 ; TD 8	“ทำบ่อยมาก”	“ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”	
TD 12	“ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้างบางครั้ง”	
TD 14	“ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”	“ทำบ้างบางครั้ง”	
TD 6	“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้างบางครั้ง”		“ไม่ค่อยทำ”
TD 7	“ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”		“ไม่ค่อยทำ” / “ทำบ้างบางครั้ง”
TD 2 ; TD 11	“ทำบ่อยมาก”	“ทำบ้างบางครั้ง” / “ทำบ่อยมาก”	“ทำบ้างบางครั้ง”

จากตาราง 5 พบแนวโน้มการเลือกทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1 คือ ผู้เรียนทุกระดับมีแนวโน้มเลือกกลยุทธ์บางอย่างอันเหมือนกัน เช่น กลยุทธ์ TD 4 ส่วนรูปแบบที่ 2 คือ ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มที่จะเลือกแตกต่างไปจากผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลาง เช่น กลยุทธ์ TD 1 และ TD 5 รูปแบบที่ 3 คือ ผู้เรียนระดับสูงและผู้เรียนระดับกลางตอนปลายมีแนวโน้มตอบเหมือนกัน แต่ผู้เรียนระดับกลางมีแนวโน้มตอบแตกต่างออกไป เช่น กลยุทธ์ TD 6 สุดท้าย รูปแบบที่ 4 คือ ผู้เรียนทุกระดับมีแนวโน้มการเลือกกลยุทธ์ค่อนข้างแตกต่างกัน ได้แก่ กลยุทธ์ TD 2 และ TD 11

เมื่อพิจารณาผลที่ได้จากตาราง 4 และตาราง 5 อาจกล่าวได้ว่าถึงแม้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะมีระดับความสามารถแตกต่างกัน แต่ผู้เรียนทุกระดับเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down ด้วย เพียงแต่ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มจะเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down ใน

ระดับที่มากกว่าผู้เรียนระดับอื่น นอกจากนี้ เมื่อผู้เรียนมีความสามารถเป็นระดับกลางตอนปลายแล้ว มีแนวโน้มจะเลือกตอบใกล้เคียงกับผู้เรียนระดับสูงมากขึ้น ส่วนผู้เรียนระดับกลางมีแนวโน้มจะเลือกตอบ “ไม่ค่อยทำ” ถึง “ทำบ้างบางครั้ง” มากกว่าผู้เรียนอีกสองกลุ่ม

ผลจากตาราง 2 จนถึงตาราง 5 สรุปได้ว่า ผู้เรียนทุกระดับมีแนวโน้มเลือกใช้กลยุทธ์ทั้งแบบ Bottom-up และแบบ Top-down ผสมผสานกันไป กลยุทธ์ย่อยบางชนิดเป็นที่นิยมเลือกใช้ในหมู่ผู้เรียนทุกระดับ ขณะที่บางกลยุทธ์ย่อยก็ไม่ได้เป็นที่นิยมใช้ นอกจากนี้ ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่แตกต่างกันยังส่งผลให้การเลือกใช้กลยุทธ์ย่อยมีแนวโน้มจะแตกต่างกันออกไปด้วย โดยภาพรวมแล้ว ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับสูงมีแนวโน้มจะเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down ในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง” ถึง “ทำบ่อยมาก” และเลือกใช้กลยุทธ์แบบ

Bottom-up ในระดับ “ไม่ค่อยทำ” ก่อนข้างมาก ขณะที่ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับกลางตอนปลายและระดับกลางมีแนวโน้มจะเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down ในระดับ “ไม่ค่อยทำ” ก่อนข้างสูง และมีบางส่วนที่เลือกใช้ในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง” และเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up ในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง” ถึง “ทำบ่อยมาก” ก่อนข้างสูง

แต่ทว่าการเลือกตอบที่มีแนวโน้มว่าจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันของแต่ละกลยุทธ์รวมถึงผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นแต่ละระดับนี้เป็นแนวโน้มที่เหมือนกันหรือต่างกันจริงๆ หรือไม่นั้น ไม่สามารถดูได้จากค่าร้อยละของการเลือกตอบเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงใช้โปรแกรมประมวลผลทางสถิติ คือ Decision Tree ในการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์แสดงออกมามีดังภาพ 1

ในภาพ 1 จะพบว่าเดนไดรแกรมแบ่งชั้นออกมาอย่างชัดเจน โดยลำดับชั้นเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การอ่านแต่ละชนิดเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งอิทธิพลต่อระดับการเลือกใช้แต่ละกลยุทธ์ด้วย

เดนไดรแกรมของภาพ 1 เริ่มจาก Node 0 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้น โดยมีความถี่การเลือกตอบ “ไม่ค่อยทำ” อยู่ที่ 890 ครั้ง คิดเป็น 26.5% ของทั้งหมด ความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” อยู่ที่ 1255 ครั้ง คิดเป็น 37.4% ของทั้งหมด และความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 1215 ครั้ง คิดเป็น 36.2% ของทั้งหมด เดนไดรแกรมขยายจาก Node 0 ไปที่ Node 1 Node 2 Node 3 Node 4 Node 5 Node 6 และ Node 7 กล่าวคือ กลยุทธ์การอ่านแบบ Bottom-up 14 ชนิด และกลยุทธ์การอ่านแบบ Top-down 14 ชนิดสามารถแบ่งออกเป็น 7 รูปแบบ แต่ละรูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$\chi^2(6)=621.635, p<.001$]

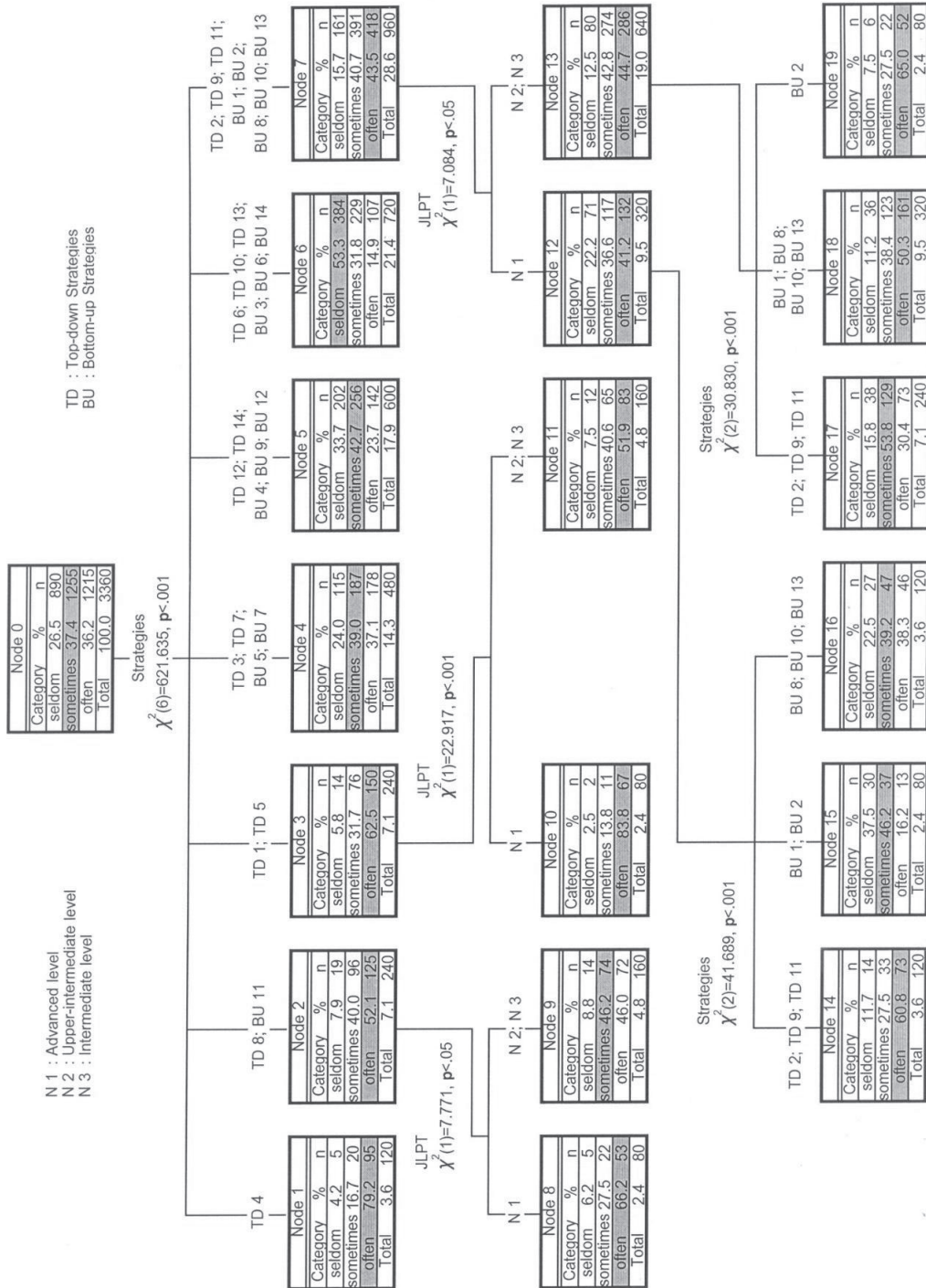
ผู้วิจัยจะพิจารณาโดยเริ่มจาก Node 1 (TD 4) Node 4 (TD 3 TD 7 BU 5 และ BU 7)

Node 5 (TD 12 TD 14 BU 4 BU 9 และ BU 12) Node 6 (TD 6 TD 10 TD 13 BU 3 BU 6 และ BU 14) ก่อน เนื่องจากเดนไดรแกรมของแต่ละ Node ไม่ได้มีการขยายรากลอกไป แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนทุกกลุ่มเลือกใช้กลยุทธ์ในแต่ละ Node มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น กรณีของ Node 1 ผู้เรียนทุกกลุ่มเลือกใช้กลยุทธ์ TD 4 ในระดับ “ทำบ่อยมาก” ไม่แตกต่างกัน กรณีของ Node 4 และ Node 5 ผู้เรียนทุกกลุ่มเลือกใช้กลยุทธ์เหล่านี้ในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง” มากที่สุดเหมือนกัน ส่วนกรณีของ Node 6 ผู้เรียนทุกกลุ่มไม่ได้เลือกใช้กลยุทธ์เหล่านี้เหมือนกัน

ในส่วนของ Node 2 แสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความถี่การเลือกตอบ “ไม่ค่อยทำ” อยู่ที่ 19 ครั้ง คิดเป็น 7.9% ความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” อยู่ที่ 96 ครั้ง คิดเป็น 40.0% และความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 125 ครั้ง คิดเป็น 52.1% ของทั้งหมด โดยผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันมีแนวโน้มจะเลือกตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$\chi^2(1)=7.771, p<.05$] Node 8 แสดงรายละเอียดของผู้เรียนระดับสูง พบว่ามีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 53 ครั้ง คิดเป็น 66.2% ส่วน Node 9 แสดงรายละเอียดของผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลาง พบว่ามีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” อยู่ที่ 74 ครั้ง คิดเป็น 46.2% กล่าวได้ว่า ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มเลือกตอบกลยุทธ์ TD 8 และ BU 11 ในระดับ “ทำบ่อยมาก” ส่วนผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลางมีแนวโน้มเลือกตอบในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง”

ลำดับถัดไป Node 3 แสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความถี่การเลือกตอบ “ไม่ค่อยทำ” อยู่ที่ 14 ครั้ง คิดเป็น 5.8% ความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” อยู่ที่ 76 ครั้ง คิดเป็น 31.7% และความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 150 ครั้ง คิดเป็น

ภาพ 1 ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Decision Tree

62.5% ของทั้งหมด โดยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันมีแนวโน้มจะเลือกตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$\chi^2(1)=22.917, p<.001$] Node 10 แสดงรายละเอียดของผู้เรียนระดับสูง พบว่ามีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 67 ครั้ง คิดเป็น 83.8% ส่วน Node 11 แสดงรายละเอียดของผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลาง พบว่ามีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 83 ครั้ง คิดเป็น 51.9% จากผลลัพธ์ที่แสดงใน Node 10 และ Node 11 กล่าวได้ว่าผู้เรียนทุกระดับมีแนวโน้มเลือกตอบกลยุทธ์ TD 1 และ TD 5 ในระดับ “ทำบ่อยมาก” เหมือนกัน แต่ผู้เรียนระดับสูงจะเลือกตอบกลยุทธ์ TD 1 และ TD 5 ในระดับ “ทำบ่อยมาก” บ่อยมากกว่าผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลาง

ท้ายสุด Node 7 แสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความถี่การเลือกตอบ “ไม่ค่อยทำ” อยู่ที่ 161 ครั้ง คิดเป็น 15.7% ความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” อยู่ที่ 391 ครั้ง คิดเป็น 40.7% และความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 418 ครั้ง คิดเป็น 43.5% ของทั้งหมด โดยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันมีแนวโน้มจะเลือกตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$\chi^2(1)=7.084, p<.05$] ผู้วิจัยจะเริ่มจากพิจารณา Node 12 ก่อนซึ่งแสดงรายละเอียดของผู้เรียนระดับสูงและแยกย่อยออกเป็น Node 14 Node 15 และ Node 16 ตามการเลือกใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นจึงพิจารณา Node 13 ซึ่งแสดงรายละเอียดของผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลางและแยกย่อยออกเป็น Node 17 Node 18 และ Node 19

Node 12 แสดงรายละเอียดของผู้เรียนระดับสูง มีความถี่การเลือกตอบ “ไม่ค่อยทำ” อยู่ที่ 71 ครั้ง คิดเป็น 22.2% ความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” อยู่ที่ 117 ครั้ง คิดเป็น 36.6% และความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 132 ครั้ง

คิดเป็น 41.2% ของทั้งหมด นอกจากนี้ Node 12 ยังแยกย่อยออกเป็น Node 14 Node 15 และ Node 16 แสดงว่า กลยุทธ์ที่ต่างกันมีแนวโน้มที่จะเลือกตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$\chi^2(2)=41.689, p<.001$] Node 14 แสดงรายละเอียดของกลยุทธ์แบบ TD 2 TD 9 และ TD 11 ทั้ง 3 กลยุทธ์ มีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” มากที่สุด คือ 73 ครั้ง คิดเป็น 60.8% Node 15 แสดงรายละเอียดของกลยุทธ์แบบ BU 1 และ BU 2 มีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” มากที่สุด คือ 37 ครั้ง คิดเป็น 46.2% ส่วน Node 16 แสดงรายละเอียดของกลยุทธ์แบบ BU 8 BU 10 และ BU 13 มีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” มากที่สุด คือ 47 ครั้ง คิดเป็น 39.2% ของทั้งหมด

Node 13 แสดงรายละเอียดของผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลาง มีความถี่การเลือกตอบ “ไม่ค่อยทำ” อยู่ที่ 80 ครั้ง คิดเป็น 12.5% ความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” อยู่ที่ 274 ครั้ง คิดเป็น 42.8% และความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” อยู่ที่ 286 ครั้ง คิดเป็น 44.7% ของทั้งหมด นอกจากนี้ Node 13 ยังแยกย่อยออกเป็น Node 17 Node 18 และ Node 19 แสดงว่ากลยุทธ์ที่ต่างกันส่งผลต่อการเลือกตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$\chi^2(2)=30.830, p<.001$] Node 17 แสดงรายละเอียดของ TD 2 TD 9 และ TD 11 ทั้ง 3 กลยุทธ์ มีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ้างบางครั้ง” มากที่สุด คือ 129 ครั้ง คิดเป็น 53.8% ส่วน Node 18 แสดงรายละเอียดของกลยุทธ์ BU 1 BU 8 BU 10 และ BU 13 มีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” มากที่สุด คือ 161 ครั้ง คิดเป็น 50.3% Node 19 แสดงรายละเอียดของกลยุทธ์ BU 2 มีความถี่การเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” มากที่สุด คือ 52 ครั้ง คิดเป็น 65.0% ของทั้งหมด

ผลลัพธ์ที่แสดงใน Node 12 Node 13 6 แสดงผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้ Decision Tree แสดงแนวโน้มว่า ผู้เรียนระดับสูงเลือกตอบกลยุทธ์ Tree เหล่านี้ต่างจากผู้เรียนระดับกลางอีก 2 กลุ่ม ตาราง

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ที่ได้จาก Decision Tree แยกตามรูปแบบ

รูปแบบการเลือกตอบ	กลยุทธ์	แนวโน้มที่ต่างกันภายในรูปแบบ
ผู้เรียนทุกกลุ่มเลือกใช้ในระดับ “ไม่ค่อยทำ” เหมือนกัน	TD 6 TD 10 TD 13 BU 3 BU 6 และ BU 14	ไม่มี
ผู้เรียนทุกกลุ่มเลือกใช้ในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง” เหมือนกัน	TD 3 TD 7 BU 5 และ BU 7 TD 12 TD 14 BU 4 BU 9 และ BU 12	ลำดับถัดไป จะเป็น “ทำบ่อยมาก” ลำดับถัดไป จะเป็น “ไม่ค่อยทำ”
ผู้เรียนทุกกลุ่มเลือกใช้ในระดับ “ทำบ่อยมาก” เหมือนกัน	TD 4	ไม่มี
	TD 8 และ BU 11	ผู้เรียนระดับสูงเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” มากกว่าผู้เรียนอีกสองระดับ
	TD 1 และ TD 5	ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มเลือกตอบ “ทำบ่อยมาก” มากกว่าผู้เรียนอีกสองระดับ
	TD 2 TD 9 TD 11 BU 1 BU 2 BU 8 BU 10 และ BU 13	ผู้เรียนระดับสูงเลือกตอบกลยุทธ์ TD แต่ผู้เรียนอีกสองระดับตอบกลยุทธ์ BU ในระดับ “ทำบ่อยมาก”

จากตาราง 6 พบว่าการเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down และแบบ Bottom-up มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเนื้อหาของแต่ละกลยุทธ์ย่อย นอกจากนี้ ระดับความสามารถยังส่งผลต่อการเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down และแบบ Bottom-up บางชนิดด้วย เมื่อเปรียบเทียบผู้เรียนทั้ง 3 กลุ่มแล้ว พบว่า ผู้เรียนระดับสูงเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down บางชนิดในระดับ “ทำบ่อยมาก” แต่เลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up บางชนิดในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง” ส่วนผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและระดับกลางเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down บางชนิดในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง” แต่เลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up บางชนิดในระดับ “ทำบ่อยมาก” ใกล้เคียงกัน

6. สรุปและอภิปรายผล

6.1 ชนิดของกลยุทธ์ที่ผู้เรียนมีแนวโน้มจะเลือกใช้หรือไม่เลือกใช้

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ชนิดย่อยของกลยุทธ์ทั้งแบบ Top-down และแบบ Bottom-up เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อระดับการเลือกตอบกลยุทธ์นั้นๆ ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ถึงแม้จะเป็นกลยุทธ์แบบเดียวกัน แต่ผู้เรียนไม่ได้เลือกใช้ในระดับที่เท่ากันเสมอไป ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยเริ่มจากกลยุทธ์แบบ Top-down ก่อน เพื่ออธิบายว่าอะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้กลยุทธ์บางชนิดเป็นที่นิยมใช้มากกว่าบางชนิด โดยนำพฤติกรรมพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของ Bloom (1956) และ Anderson et al. (2001) มาอธิบาย

Bloom (1956) รวมถึง Anderson et al. (2001) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาตามพฤติกรรมพุทธิพิสัยออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1. จำ (Remember) แบ่งย่อยเป็น 1.1 จำได้ (Recognizing) 1.2 ระลึกได้ (Recalling) 2. เข้าใจ (Understand) แบ่งย่อยเป็น 2.1 ตีความ (Interpreting) 2.2 ยกตัวอย่าง (Exemplifying) 2.3 จำแนกประเภท (Classifying) 2.4 สรุป (Summarizing) 2.5 อนุมาน (Inferring) 2.6 เปรียบเทียบ (Comparing) 2.7 อธิบาย (Explaining) 3. ประยุกต์ใช้ (Apply) แบ่งย่อยเป็น 3.1 ดำเนินงาน (Executing)

3.2 ใช้เป็นเครื่องมือ (Implementing) 4. วิเคราะห์ (Analyze) แบ่งย่อยเป็น 4.1 บอกความแตกต่าง (Differentiating) 4.2 จัดโครงสร้าง (Organizing) 4.3 ระบุคุณลักษณะ (Attributing) 5. ประเมินค่า (Evaluate) แบ่งย่อยเป็น 5.1 ตรวจสอบ (Checking) 5.2 วิพากษ์วิจารณ์ (Critiquing) และ 6. สร้างสรรค์ (Create) แบ่งย่อยเป็น 6.1 สร้าง (Generating) 6.2 วางแผน (Planning) 6.3 ผลิต (Producing) เมื่อนำเนื้อหาของแต่ละกลุยุทธ์มาจัดกลุ่มตามพฤติกรรมพุทธิพิสัยทั้ง 6 ระดับ จะได้ผลออกมาตามตาราง 7

ตาราง 7 กลยุทธ์แบบ Top-down แยกตามพฤติกรรมพุทธิพิสัย

กลุยุทธ์ที่ผู้เรียนนิยมใช้ในระดับ “ทำบ่อยมาก”	พฤติกรรมพุทธิพิสัย	กลุยุทธ์ที่ผู้เรียนนิยมใช้ในระดับ “ไม่ค่อยทำ” และ “ทำบ้างบางครั้ง”	พฤติกรรมพุทธิพิสัย
TD 1	เข้าใจ(ตีความ)	TD 3	เข้าใจ(อนุมาน)
TD 2	เข้าใจ(ตีความ)	TD 6	เข้าใจ(อนุมาน)
TD 4	เข้าใจ(อนุมาน)	TD 7	เข้าใจ(อนุมาน)
TD 5	เข้าใจ(ตีความ)	TD 10	วิเคราะห์(บอกความแตกต่าง)
TD 8	เข้าใจ(ตีความ)	TD 12	วิเคราะห์(ระบุคุณลักษณะ)
TD 9	เข้าใจ(ตีความ)	TD 13	เข้าใจ(อนุมาน)
TD 11	เข้าใจ(ตีความ)	TD 14	เข้าใจ(สรุป)

เมื่อแบ่งตามพฤติกรรมพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พบว่าคำถามส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ ความ “เข้าใจ” เมื่อดูรายละเอียดย่อยของแต่ละคำถาม พบว่า กลุยุทธ์ที่เป็นที่นิยมใช้ระดับ “ทำบ่อยมาก” เกือบทั้งหมดจะสอบถามความเข้าใจในระดับ การตีความ ขณะที่กลุยุทธ์ที่ใช้ระดับ “ไม่ค่อยทำ” และ “ทำบ้างบางครั้ง” ส่วนใหญ่จะถามความเข้าใจ ในระดับการอนุมาน เมื่อสังเกตเนื้อหาของคำถาม พบว่า ความเข้าใจในระดับการตีความจะใช้เมื่อผู้เรียน อ่านเจอเนื้อหาของบทความก่อนแล้วจึงนำเนื้อหาที่ อ่านมาใช้เพื่อเป็นเกณฑ์ในการตีความเนื้อเรื่องที่อ่าน

อยู่หรือเนื้อเรื่องที่จะอ่านต่อไป ขณะที่ความเข้าใจใน ระดับการอนุมานนั้น ผู้เรียนมีแนวโน้มว่าจะต้อง คาดการณ์เนื้อหาในส่วนถัดไปเองโดยยังไม่ได้เริ่มอ่านหรือ ไม่สามารถนำเนื้อหาของบทความที่อ่านอยู่มาช่วยใน การตีความได้ นอกจากนี้ ผู้เรียนระดับต่างๆ ยังให้ สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1) “คือดูแค่คำศัพท์หรือกราฟ มันไม่ได้ ช่วยบอกอะไรเลยคะ เพราะก็ต้องกลับไปอ่านเนื้อหา ต่ออยู่ดี ส่วนใหญ่ก็ดูผ่านๆ ว่าเออมันมีนะ แต่ไม่ได้ สนใจมันเท่าไร (ผู้เรียนระดับกลาง หมายเลข 5)”

2) “ถ้าตีความประโยคจากเนื้อหาที่อ่านอยู่ หนูก็ทำบ่อยอยู่นะเพราะมันต้องแปล ต้องทำความเข้าใจ แต่ถ้าดูแค่คำศัพท์แล้วเดาละก็อ้อ ไม่ค่อยทำ ค่ะ รู้สึกว่ามันเสียเวลา (ผู้เรียนระดับกลางตอนปลาย หมายเลข 9)

3) “คาดการณ์ไปส่วนใหญ่ก็อ้อไม่ค่อยตรง หลังๆ ก็ไม่ค่อยทำแล้วครับ มันต้องมีอะไรในประโยค ที่เขียนเพื่อเอาไปเดาต่อ ออดี ๆ มีแค่คำคำเดียวแล้วให้ คาดการณ์ มันจะไม่ถูก (ผู้เรียนระดับสูง หมายเลข 8)”

4) “คือเราอ่านเพื่อตอบคำถามใช่ไหม ก็เลย ไม่คาดการณ์นะ เพราะไม่รู้ว่าเนื้อเรื่องเป็นไงด้วย ถ้าคิดเองเออเอง เดี่ยวจะตอบผิด (ผู้เรียนระดับสูง หมายเลข 10)”

จากการสัมภาษณ์ผู้เรียน พบว่า ก่อนเลือกใช้ ผู้เรียนจะพิจารณาก่อนว่ากลยุทธ์เหล่านี้ช่วยในการทำความเข้าใจเรื่องอ่านได้จริงในระดับใด ผู้เรียนเกือบทุกคนมองว่าการคาดการณ์โดยปราศจากการอ้างอิง ส่วนใดส่วนหนึ่งในบทความเป็นการกระทำที่อันตรายเกินไป เนื่องจากผู้อ่านอาจจะยึดมั่นในบางประเด็น จนทำให้ตีความผิดได้ ด้วยเหตุนี้ จึงเลือกตีความเนื้อหาที่อ่านอยู่เท่านั้นซึ่งเป็นการหาคำตอบที่ปลอดภัยที่สุด

นอกจากนี้ TD 10 (เวลาอ่าน คุณจะใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างส่วนที่เป็นใจความสำคัญหลักกับส่วนประกอบย่อยๆ) และ TD 12 (คุณอ่านโดยประเมินเนื้อหาของบทความที่อ่านไปพลางๆ ด้วย เช่น ความเห็นของผู้เขียนคืออะไร การกระทำของตัวละครนั้นๆ เหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น) เป็นกลยุทธ์ที่มีแนวโน้มว่าผู้อ่านจะเลือกใช้ในระดับ “ไม่ค่อยทำ” และ “ทำบ้างบางครั้ง” เนื่องจากต้องเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์อย่างละเอียด จากการสัมภาษณ์ พบว่า ทุกกลุ่มมองว่าการวิเคราะห์เป็นการใช้สมาริมากกว่าการตีความหรือการคาดเดา แต่ทว่าผู้เรียนระดับกลางและ

ระดับกลางตอนปลายมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ โดยมองว่าเป็นเรื่องที่ยากเกินความสามารถของตน ขณะที่ผู้เรียนระดับสูงกล่าวว่าจะเลือกใช้หรือไม่ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการอ่านและเนื้อหาของคำถาม แต่ปฏิบัติแล้วจะไม่ค่อยทำ

ส่วนกลยุทธ์แบบ Bottom-up นั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า กลยุทธ์แบบ Bottom-up ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้มีแนวโน้มจะสัมพันธ์กับการทำความเข้าใจประโยคที่กำลังอ่านอยู่ ดังต่อไปนี้

5) “ผมไม่แปลทุกคำครับ เมื่อก่อนตอนเรียนใหม่ๆ อ่านไม่รู้เรื่องก็ทำบ่อย แต่ตอนนี้ ไม่อ่านแบบนั้นแล้ว ถ้าเป็นประโยค ก็ทำบ้างเวลาคิดว่าประโยคนั้นมันเป็นคำตอบหรือเปล่า ไม่แน่ใจก็จะแปลเฉพาะส่วนนั้นครับ ส่วนศัพท์ละก็อ้อทำบ่อยครับ มันอ่านแล้วคิดๆ ก็อ้อเลยเปิดดูเลยดีกว่า (ผู้เรียนระดับกลาง หมายเลข 2)”

6) “เวลาอ่าน ผมก็จะพยายามหาเสมอว่าใครเป็นประธานครับ คือ บางทีประโยคภาษาญี่ปุ่นมันละประธานใช่ไหมอาจารย์ แล้วผมอ่านไม่รู้เรื่องว่าใครทำอะไร ก็ต้องพยายามหาหน่อยว่าเป็นใคร จะได้ไม่งง คำสันธานดูครับ จะได้ว่ามันขัดแย้งกับส่วนหน้าหรือเปล่า (ผู้เรียนระดับกลางตอนปลาย หมายเลข 4)”

7) “ท้ายประโยคก็ดูนะคะ แต่มันเห็นอยู่แล้วว่ามันเป็นรูปอะไร เลยไม่ได้เน้นเท่ากับส่วนประธาน เพราะฟังเป็นส่วนนี้มากกว่า เวลาอ่านประโยคก่อนหน้า บางทีต้องรีบไฮไลต์ไว้เลยว่าเอาส่วนนี้นะ ส่วนใหญ่ที่เป็นปัญหาคือเรื่องคำศัพท์ค่ะ ศัพท์ไม่รู้เยอะแล้วมันอ่านสะดุด (ผู้เรียนระดับกลางตอนปลาย หมายเลข 6)”

8) “มันชอบออกแนวหลอกใจว่าคนนี่ไม่ได้ทำแต่คนนั้นทำ แล้วพอไปดูข้อสี่ก็สลับเนื้อหา หลอกว่าคนทำเป็นคนอื่นไปเลย เวลาอ่านก็เลยต้องสังเกตหน่อยว่าใครเป็นคนทำ แต่ไอ้พวกเปิดศัพท์

ไม่ค่อยทำหรรอก เสียเวลาด้วย แล้วมันไม่จำเป็นต้องรู้ทุกคำ (ผู้เรียนระดับสูง หมายเลข 1)”

9) “พวกคำสันธานก็สังเกตนะคะ แต่เนื้อหาข้างหลังมันจะบอกอยู่แล้ว เลยไม่ได้เน้นมาก (พวกคอมม่าเวลาตัดประโยคดูบ้างหรือเปล่า) ไม่ค่ะ ไม่ได้ดูเลย อ่านผ่านมากกว่า (ผู้เรียนระดับสูง หมายเลข 4)”

จากการสัมภาษณ์ผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มองว่ากลยุทธ์ที่ไม่ค่อยเลือกใช้ เป็นกลยุทธ์ที่ปกติไม่ค่อยได้ใช้อยู่แล้ว เช่น การขีดเส้นหรือวงกลมคำช่วย นอกจากนี้ บางคนมองว่ากลยุทธ์เหล่านี้เหมาะกับผู้เรียนที่มีระดับล่างมากกว่า เนื่องจากการแปลคำทุกคำไม่ได้ช่วยในการจับใจความและเสียเวลา การอ่าน ส่วนกลยุทธ์แบบ Bottom-up ที่ผู้เรียนทุกกลุ่มใช้ในระดับ “ทำบ้างบางครั้ง” เหมือนกัน มีแนวโน้มว่าจะเป็นกลยุทธ์ที่ผู้เรียนจะเลือกใช้กรณีที่ต้องการหาคำตอบที่เฉพาะเจาะจงลงไป เช่น ผู้เรียนสงสัยว่าประโยคนั้นจะเป็นประโยคที่นำไปสู่เนื้อหาที่ต้องการรู้ แต่อ่านแล้วไม่เข้าใจ ผู้เรียนจะเน้นแปลเฉพาะประโยคนั้น นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์พบว่า การให้ความสำคัญสำคัญกับคำสรรพนามบ่งชี้ขึ้นอยู่กับคำนั้นเป็นคำถามหรือไม่ หากไม่ได้เป็นคำถาม ผู้เรียนมีแนวโน้มจะเลือกอ่านข้าม แต่หากเป็นคำถาม ผู้เรียนจะให้ความสำคัญโดยอ่านเน้นบริเวณส่วนก่อนหน้านั้น

จากผลลัพธ์เหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up บางชนิดในระดับที่มาก หากกลยุทธ์นั้นช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาที่กำลังอ่านอยู่ได้มากขึ้น

6.2 ความสามารถทางภาษากับแนวโน้มการเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down และแบบ Bottom-up

จากการเปรียบเทียบกลยุทธ์ที่งานวิจัยนี้สำรวจ พบว่า ถึงแม้ผู้เรียนจะมีความสามารถ

แตกต่างกัน แต่มีแนวโน้มจะเลือกตอบกลยุทธ์ที่อยู่ในระดับ “ไม่ค่อยทำ” และ “ทำบ้างบางครั้ง” ในระดับที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ กลยุทธ์ที่ไม่เป็นที่นิยมใช้มีแนวโน้มจะไม่เป็นที่นิยมใช้เหมือนกันในทุกระดับ ไม่ว่าจะกลยุทธ์นั้นจะเป็นกลยุทธ์แบบ Top-down หรือกลยุทธ์แบบ Bottom-up ก็ตาม สาเหตุที่ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันแต่กลับไม่ค่อยเลือกใช้เหมือนกันนั้น น่าจะเกี่ยวข้องกับชนิดของกลยุทธ์ที่ระบุไว้ใน 6.1 ว่ากลยุทธ์แบบ Top-down ที่ไม่เป็นที่นิยมเลือกใช้อาจเนื่องมาจากจะต้องอนุมาน ส่วนกลยุทธ์แบบ Bottom-up ง่ายเกินกว่าระดับความสามารถของผู้เรียนรวมไปถึงไม่ได้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่กำลังอ่านอยู่ได้มากขึ้น

แต่ทว่าเมื่อพิจารณากลยุทธ์ที่ผู้เรียนทุกระดับมีแนวโน้มจะเลือกใช้ในระดับ “ทำบ่อยมาก” พบว่า ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกันมีแนวโน้มจะเลือกตอบแตกต่างกัน โดยความต่างนั้นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของกลยุทธ์ว่าเป็นกลยุทธ์แบบ Top-down หรือกลยุทธ์แบบ Bottom-up ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มจะเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down เช่น TD 2 (คุณจะทำอะไรเมื่อเจอประโยคที่อ่านไปก่อนด้านหน้า เข้ากับเนื้อหาของส่วนที่จะอ่านด้านหลัง) TD 9 (เวลาอ่าน คุณพยายามจับหัวเรื่องของบทความที่อ่าน) และ TD 11 (คุณอ่านโดยจินตนาการภาพของประโยคนั้นๆ เช่น ลักษณะตัวละคร สถานการณ์ที่เกิดเหตุการณ์นั้นๆ) มากกว่าและเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up เช่น BU 1 (หากมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ คุณจะเปิดพจนานุกรมดูความหมายก่อน) BU 2 (คุณเขียนคำแปลของคำศัพท์ที่ไม่รู้) BU 8 (เวลาอ่าน คุณจะหาประธานและภาคแสดงของแต่ละประโยค) BU 10 (คุณจะขีดเส้นใต้หรือทำไฮไลต์ส่วนที่สำคัญ) และ BU 13 (คุณจะอ่านโดยให้ความสำคัญกับคำสันธาน เช่น しかし หรือ さらさら) น้อยกว่า ในขณะที่ผู้เรียนระดับกลางตอนปลาย

และผู้เรียนระดับกลางมีแนวโน้มจะเลือกใช้ตรงข้ามกัน จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนใน 8) และ 9) พบว่า เมื่อผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาสูงขึ้น จะให้ความสำคัญกับการมองส่วนประกอบย่อยน้อยลง และตีความในภาพรวมมากขึ้น อีกทั้งส่วนใหญ่มองว่าการเปิดหาคำศัพท์เป็นเรื่องเสียเวลาและไม่จำเป็น เนื่องจากหากตีความภาพรวมได้จะนำไปสู่การเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีกว่าการมาใส่ใจส่วนย่อยๆ จึงเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Top-down ด้านการตีความ ขณะที่ผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและผู้เรียนระดับกลางมีแนวโน้มจะกังวลกับการอ่านเป็นส่วนๆ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาของบทความ ดังที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ 5) และ 7) ผู้เรียนทั้งสองคนมองว่าถ้าอ่านคำศัพท์แล้วสะดุด จะส่งผลต่อการทำความเข้าใจเนื้อหาและการตอบคำถาม จึงต้องการรู้ความหมายของคำศัพท์ในบทความแทบทุกคำและให้ความสนใจกับโครงสร้างทางไวยากรณ์มากกว่าเพื่อจะได้ตีความไม่ผิด จึงเลือกใช้กลยุทธ์แบบ Bottom-up มาก เช่น BU 1 (หากมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ คุณจะเปิดพจนานุกรมดูความหมายก่อน) หรือ BU 2 (คุณเขียนคำแปลของคำศัพท์ที่ไม่รู้) BU 8 (เวลาอ่าน คุณจะหาประธานและภาคแสดงของแต่ละประโยค) และ BU 10 (คุณจะขีดเส้นใต้หรือทำไฮไลต์ส่วนที่สำคัญ) เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการที่ผู้เรียนระดับสูงมีแนวโน้มจะเลือกใช้กลยุทธ์ BU 11 (เวลาอ่าน คุณจะสังเกตคำสำคัญต่างๆ เช่น ใครทำอะไรที่ไหน) มากกว่าผู้เรียนระดับกลางตอนปลายและผู้เรียนระดับกลางเป็นการย้ำให้เห็นว่า กลยุทธ์แบบ Bottom-up ไม่ได้ถูกเลือกใช้บ่อยกว่ากลยุทธ์แบบ Top-down เสมอไป แต่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของกลยุทธ์นั้นๆ อีกทั้ง ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์ให้เหมาะสมกับลักษณะเด่นของภาษานั้น (Komori et al., 2004; Toyoda et al., 2013) แม้แต่ผู้เรียนระดับสูงยังต้องให้ความสำคัญกับการระบุว่าใครเป็นคนทำ

อะไรที่ไหน เพื่อไม่ให้เกิดการสับสนเนื่องจากภาษาญี่ปุ่นสามารถละประธานได้และอาจจะอ่านผิดได้หากไม่สังเกตให้ดีตามการให้สัมภาษณ์ของ 8)

7. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

งานวิจัยนี้ศึกษาแนวโน้มการเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านของผู้เรียนชาวไทยแต่ละระดับ แต่กลยุทธ์การอ่านอาจแตกต่างกันตามชนิดและรูปแบบของบทความได้ (Kikuchi, 1997; Tagawa, 2012) งานวิจัยต่อจากนี้ควรให้ความสำคัญกับรูปแบบของบทความที่จะใช้ด้วย นอกจากนี้ มีความเป็นไปได้ที่ผู้เรียนบางคนใช้กลยุทธ์บางชนิดโดยไม่ได้ตระหนักว่าตนเองกำลังใช้อยู่ (Baker and Brown, 1984) การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจึงมีข้อจำกัดอยู่มาก งานวิจัยต่อจากนี้ควรประยุกต์การเก็บข้อมูลแบบอื่นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. (2551). *จงอย่าใช้ตัวแปรอันดับในฐานะตัวแปรช่วงหรืออัตราส่วน*. ใน พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. (บรรณาธิการ). *จงทำและจงอย่าทำในการวิจัยสังคม*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- Alderson, J.C. (2000). *Assessing reading*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Anderson, L.W., Krathwohl, D.R., Airasian, P.W., Cruikshank, K.A., Mayer, R.E., Pintrich, P.R., Raths, J. and Wittrock, M.C. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Pearson.

- Baker, L., & Brown, A. L. (1984). Metacognitive skills and reading. In P. D. Pearson. (Ed.). *Handbook of reading research*. New York: Longman.
- Barnett, M. A. (1988). Reading through context: How real and perceived strategy use affects L2 comprehension. *Modern Language Journal*, 72, 150-162.
- Block, E. L. (1986). The comprehension strategies of second language readers. *TESOL Quarterly*, 20(3), 463-494.
- Bloom, B.S. (Ed.). Engelhart, M.D., Furst, E.J., Hill, W.H. and Krathwohl, D.R. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain*. New York: David McKay Co Inc.
- Carrell, P. L. (1989). Metacognitive awareness and second language reading. *Modern Language Journal*, 73, 120-134.
- Koda, K. (1994). Second language reading research: Problems and possibilities. *Applied Psycholinguistics*, 15, 1-28.
- Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York: Newbury House Publishers.
- Stanovich, K. E. (1980). Toward an interactive-compensatory model of individual differences in the development of reading fluency. *Reading Research Quarterly*, 16(1), 32-71.
- Tamaoka, K. and Ikeda, F. (2010). Whiskey or Bhiskey? : Influence of first element and dialect region on sequential voicing of shoochuu. *Gengo kenkyu*, 137, 65-79.
- Toyoda, E., Arief, M. F. and Kano, C. (2013). Identifying useful phonetic components of kanji for learners of Japanese. *Japanese Language and Literature*, 47(2), 235-272.
- 菊池民子(1997)「日本語の読解におけるテキスト構造の影響と読解前指導の効果」『日本語教育』95, 25-36.
- 工藤嘉名子(1993)「日本語の読解における学習課題とストラテジーの関係に関する調査」『小出記念日本語教育研究会論文集』2, 81-91.
- 小森和子・三國純子・近藤安月子(2004)「文章理解を促進する語彙知識の量的側面－既知語率の閾値探索の試み－」『日本語教育』125, 83-92.
- 田川麻央(2012)「中級日本語学習者の読解における要点と構造の気づき－要点探索活動と構造探索活動の統合と順序の影響を考慮して－」『日本語教育』151, 34-47.
- 館岡洋子(1995)「文章構造の違いが読解に及ぼす影響」『日本語教育』88, 74-90.
- 館岡洋子(2001)「読解過程における自問自答と問題解決方略」『日本語教育』111, 66-75.
- 南之園博美(1997)「読解ストラテジーの使用と読解力との関係に関する研究－外国語としての日本語テキスト読解の場合－」『世界の日本語教育』7, 31-44.